Istorija

1

Pet brata iz junačke kuće Martinovića – govor mitropolita Mitrofana 1893. pri osvećenju crkve u Bajicama

Autor: **Antena M**

16.09.2022. 08:58

Priredio: Vladimir Jovanović

Бѣше облакъ сунце ухватіо! —
Бѣше гору тама притиснула! —

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com

Предъ олтаромъ плакаше канђело! —
На гусле се струне покидале!
Сакриле се виле у пештере,
Бояху се сунца и мѣсеца!
Бѣху мушка прса охладнѣла,
А у ньима умрла свобода;
Ка’ кадъ зраке умру на планину,
Кадъ утоне сунце у пучину! —
БОЖЕ ДРАГІЙ СВІЕТЛА ПРАЗДНИКА!
КАКО СУ СЕ ДУШЕ ПРАЂЕДОВСКЕ,
НАДЪ ЦЕТИНЋМЪ ДАНАСЪ УЗВІЯЛЕ,
Играю се на біела ята —
Како ята дивнихъ лабудовахъ,
Кадъ се небомъ ведріемъ играю,
Надъ образомъ свіетла єзера —
Соколови ПЕТЪ МАРТИНОВИЋАХЪ!
Кое єдна прса задоише,
А одньиха єдна коліевка,
Два НОВАКА съ баряктаромъ ПИМОМЪ!
И витеже БОРИЛОВИЋЪ ВУЧЕ!
Кои првый удристе на Турке,
Ко уміе вама сплести вѣнце?
СПОМЕНИКЪ Є ВАШЕГА ЮНАШТВА,
ГОРА ЦРНА И НѢНА СВОБОДА! —

Ovi Njegoševi gromoviti stihovi su jedan od lajtmotiva Knjazu i Gospodaru Crne Gore Nikoli I Petroviću da — kao i tolike druge pravoslavne crnogorske bogomolje, od Pive do Ulcinja, od Meduna u Kučima do Njeguša, od crkve Svetih Blagovijesti u Poljima kod Mojkovca do crkve Svetoga Vasilija Ostroškoga u Ribnjaku kod Bara — sagradi i crkvu Svetoga Jovana Krstitelja u Bajicama.

Na „Gorski vijenac” će se pozvati i jedan od Njegoševih prejemnika na tronu poglavara autokefalne Mitropolije crnogorske – Crnogorske pravoslavne crkve, mitropolit Mitrofan Ban, koji je 5. decembra 1893. bešedio nakon činodjejstvija osvećenja novoga hrama u Bajicama.

Te riječi visokopreosvećenoga Mitrofana — a citirane su u „Prosvjeti: listu za Crkvu i školu” (VIII, II, 1894, 391-395, izdavač Knj[aževsko] Cr[nogorsko] Ministarstvo prosvjete i crkvenih djela) — nijesu samo divni uzorak ondašnjega crnogorskoga jezika; nego i bogoslovski mudre arhipastirske poduke saglasja hrišćansko-pravoslavne s imperativima nacionalne slobode Crnogoraca i nezavisnosti države Crne Gore, a koje su u novome vijeku i potvrđivali i simbolizovali Petrovići-Njegoši. Da li se tih imperativa sâm Mitrofan pridržavao dvije i po decenije kasnije, od kraja strašne 1918. pa do pred upokojenje 1920. — neka svako procijeni...

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com

*****

BEŚEDA PRI OSVEŠTENJU BAJIČKE CRKVE

(Ovu beśedu govorio je Njegovo Visokopreosveštenstvo Gospodin Mitropolit Mitrofan pri osveštenju crkve Ba[j]ičke 5. dekembra 1893. godine)

Яко же устремленіе воды,
тако сердце царево въ руцѣ Божіей:

аможе аще восхощетъ обратити,
тамо уклонитъ є. (Притч. Соломон. 21, 1)

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com

Kao što riječna voda teče svojijem prirodnijem tokom;
tako i srce Vladaočevo stoji u rukama Božijima,
i đe god sveta volja Božija hoće,
tamo ga upućuje i upravlja. (Pritč. 21, 1)

Najmudriji između ljudi — car Solomon duhom Božim bio je nadahnut, da napiše i potomstvu kao poučnu nauku ostavi: da srce dobrijeh vladara svagda stoji u rukama Božijima, i da sveta premudrost Stvoriteljeva, takve dobre vladare, svagda upravlja i rukovodi na djelâ, koja su svetoj volji Božijoj ugodna, i koja su potčinjenome im narodu srećna i spasonosna.

Nebrojna dobra, koja je premilostivi naš GOSPODAR zemlji svojoj učinio, uvjeravaju nas, da blagorodno srce Njegovo zaista stoji u rukama Božijima; a to nam jednijem primjerom suviše pokazuje, i ovaj sveti hram Božiji, koga je uzvišeni i pobožni naš GOSPODAR podigao i koga danas u ime Božije osvećavamo u slavu svetoga JOVANA KRSTITELJA.

Djelo, zaista plemenito i uzvišeno, koje dolikuje jednome od Boga izbranome mužu, kojemu u dužnost spada, da se stara kako o unaprijeđenju i blagostanju podčinjenoga Mu naroda, tako i o njegovome vječnome spasenju.

Ovakva Bogougodna djela Bogu su prijatna i ugodna po onome što Sveto pismo govori: „Сіе бо добро пріятно предъ Спасителѣмъ нашимъ Богомъ, иже всѣмъ человѣкомъ хощетъ спасится и въ разумъ истины пріти” (I. Тим. 2, 3-4.)

Navedeni ovđe tekst Svetoga pisma, jasno nam pokazuje da su pobožna djela Bogu prijatna i ugodna, radi toga upravo, što bi Bog htio, da se svi ljudi spasu, i da svoj život provode u pravome i istinitome poznavavanju svete Njegove vjere i zakona.

Zato Blagočestivi Hrišćani, upućeni pobožnim ovakvim primjerom našega Premilostivoga Gospodara Knjaza NIKOLE I. — a pozvani svetom voljom Božijom, da u poznavanju svete i istinite Njegove vjere, i u ispunjavanju Njegovih svetih zapovjedi budete spašeni — trudite se i nastojte, da vaš život nastavite po dobrome primjeru, koji vam je ovijem pobožnijem djelom pokazan; i da u svima vašijem djelima pođete putem koji je Bog priugotovio za one koji čine dobra djela i koji se vjerom, po Njegovim zapovjedima, vladaju, kao što Sveto pismo govori: „Oni ko[j]i čine dobra djela obogaćavaju sebe šnjima, da se tijem udostoje života vječnoga” (I. Tim. 6. 18).

Hrišćanska djela, svagda treba da su spojena s vjerom; jer sâma djela, pa ma ona i dobra bila, bez vjere bila bi mrtva; a tako isto i vjera bez dobrijeh djela opet bi bila takođe mrtva, kao što je mrtvo tijelo bez duše (Jak. 2. 26).

Čuvati sebe od zla i nepravde, to je jedna vrsta čovječije vrline! — ali opet to nije dovoljno za jednoga dobroga hritšćanina. Takvi ljudi mogli bi se sravniti sa jednijem lijepijem i ukrašenijem drvetom, koje nikakvoga ploda ne rađa, i od koga niko nikakve koristi imati ne može.

Da bi mi izbjegli od takvoga načina života, i da bi sebe mogli priugotoviti, da smo dostojni milosti Božije po mogućstvu činimo dobra djela — djela, koja potiječu od vjere, i koja nam

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com

stvaraju uvjerenje da su samo takva djela Bogu ugodna, po onome, što sveti Apostol Pavle govori: „Яко чада свѣта ходите... искушающе, что єстъ благоугодно Богови" (Еф. 5, 9). A na drugome mjestu isti Apostol veli: „безъ вѣры невозможно ти є угодити Богу" (Евр. 11. 6).

Da bi mi usvoili sebi način, ko[i]i bi nas upravo rukovodio dobrima djelima sa hrišćanskom vjerom spojenima, treba da budemo poslušni naredbama Svete naše Matere Crkve, da nju slušamo, i da se po njenim zapovjedima vladamo. Između mnogijeh zapovjedi, koje nam Sveta Crkva propisuje, najglavnije su: da ljubimo Boga, i da svetu Njegovu volju ispunjavamo.

Ovo je dužnost. Koja nas upućuje, da blagodarimo Bogu za nebrojena dobra, koja nam je učinio. Ta dobrâ, koja je Bog ljudima učinio, nije nam moguće opisati; jer su ona upravo i neopisiva, pošto ih svakoga trenutka od Boga dobivamo, i bez njih nijednoga časka ne bi smo mogli živjeti.

Ali između svega toga, svagda nezaboravno dužni smo imati na pameti, da smo od Boga dobili: život, dušu, đecu (ako ih imamo), braću, rođake, imanje, dobro i slavno ime (ako ga imamo), mirna i blaga vremena, jarko sunce, bez koga bismo svagda bili u tami, i bez čije toplote ne bi mogli niknuti, ni uspjevati nikakvi naši usjevi, kao i ništa drugo o čemu mi na ovome svijetu živimo.

U opće sve što postoji u vaseljeni: sve je to Bog stvorio za čovjeka. Pa kad sve to procijenimo onoliko samo koliko se to našijem ograničenijem umom postići može, možemo li izostati, da za tolika neopisata dobra ne ljubimo Boga i ne ispunjavamo njegove svete zapovjedi?!

Preko svega ovoga, radi nas i našega spasenja, preblagi Bog poslao je s neba na zemju svoga jedinorodnoga Sina, Gospoda našega Isusa Hrista, o čemu sveto Evangelije govori: „Tako Bog uzljubi svijet, da je i jedinorodnoga sina svoga poslao za spasenje svijeta" (Jo[v]an. 3, 16).

Kad nam ljubav i dobročinstvo, ljubavlju i priznatelnošću ne bi vraćao onaj čovjek koga bi mi ljubili; zar nam ne bi krivo bilo na toliku s njegove strane nemarnost i neblagodarnost? A-da, kudkamo zasluživao bi veću osudu onaj, koji ne bi bio Bogu blagodaran za dobra, koja od njega svakoga trenutka dobivamo.

Klonimo se dakle, braćo, takove neblagodarnosti, da tijem ne izazovemo na sebe gnjev Božiji i Njegovu kaznu. Pored ljubavi i poslušnosti, koju Bogu dugujemo, mi smo takođe dužni živjeti u miru i ljubavi jedan između drugoga. I takova ljubav bila bi podpuna, u pravome smislu kakvu Bog od nas i zahtijeva, po onoj Božijoj riječi: „Niko ne može kazati da ljubi Boga ako ne ljubi brata, jer kako bi mogao reći, da ljubi Boga, koga nikad nije vidio, kad ne ljubi brat koga svaki dan gleda" (I Jo[v]an. 4, 20-21).

U poslušnosti Svetoj Crkvi upravimo li naš život, to tijem pokažujemo, da stojimo u dobrima odnošajima prema Bogu, ili bolje reći u takovima odnošajima, kao đeca prema ocu, ili kao stvorovi prema svome preblagome stvoritelju.

Jedan od prvih uslova, da mi takovi odnošaj prema Bogu uzdržimo, to je molitva, koju smo dužni kao žertvu Bogu prinositi. Kao što ne bi mogli živjeti, kad ne bi hranom podkrijepili

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com

naše tijelo, tako isto dužni smo i svetom molitvom podkrijepljavati i nahranjivati našu dušu.

Hraniti tjelo, a zaboravljati dušu postupak bi bio posve neumjestan i osudljiv. Oni, koji tako rade, oni podržavaju i njeguju ono što nije njihovo nego tuđe, jer će tijelo u grobu istrunuti; a pravi je život poslje groba u duši, jer će ona kao iskra Božanstva vječno živjeti.

Svakidašnja molitva tvoja neka bude dobar i poučljiv primjer đeci tvojoj. Navikni ih, da svaki dan redovno tu hrišćansku dužnost ispunjavaju. Zanemariš li — Bože sačuvaj — ovu svetu obvezu, onda si izgubio đecu svoju, i stijem u jedno uzeo si na sebe i tešku odgovornost pred Bogom (Mat. 18. 6).

Đeca pak i uopće svi mlađi dužni su svoje roditelje ljubiti, poštovati i biti im pokorni. Za nepokornost mlađijeh prema starijema, Bog prijeti strašnom kaznom (Vtorozak. 27, 16); a na protiv, obećava sreću i dugi život onijema, koji ljube i poštuju svoje roditelje (Ishod 20. 12).

Bez razlike svi, kako stari tako i mladi, po slabosti našega tjelesnoga sastava, gotovo svagda sklonjeni smo ka grijehu. Zato molimo se Bogu, da nam oprosti grijehove naše, što ćemo od Boga bez svake sumnje i dobiti, samo ako se budemo od čistog srca pokajali, u čemu nas tješi ono Sveto pismo, đe veli: „Богъ всѣмъ человѣкомъ хощетъ спастися” (I Тимат. 2.4.)

Da bi se što bolje udosto[j]ili takove milosti Božije, preporučujem vam, da svagda neđeljom i praznikom pohađate svetu crkvu na obično Bogosluženje. Tu svetu dužnost ispunjavajte svagda sâmi lično; upućujte u tome svoje domaće i mlađe vaše; budite im vi, kako u tome, tako i u svakome dobrome djelu, poučljivijem primjerom. Ko neđeljom i praznikom u crkvu ne ide, taj Bogu krade to sveto vrijeme za to, što ga po dužnosti ne upotrebljava na onu cijelj na koju je ono od Boga ljudima određeno.

Mi, kao sinovi Oca nebesnoga, pri obavljanju našijeh hrišćanskih dužnostih, nigda ne smijemo zaboraviti naše pokojnike, naše mile srodnike, koji su iz ovoga u drugi svijet preseljeni, te tamo kod Boga žive i naslađavaju se nebeske slave.

Ovakva dužnost potsjećava i mene, da ovu novopodignutu bogomolju danas Bogu osvećavamo, na grobovima onijeh slavnijeh junaka, koji su, pri oslobođenju Crne Gore, Gospodaru Vladici DANILU bili desna ruka, a to su — PET BRATA IZ JUNAČKE KUĆE MARTINOVIĆA.

му зато, што им узвишени Го-

пољу убрати похвалне ките ју-

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com

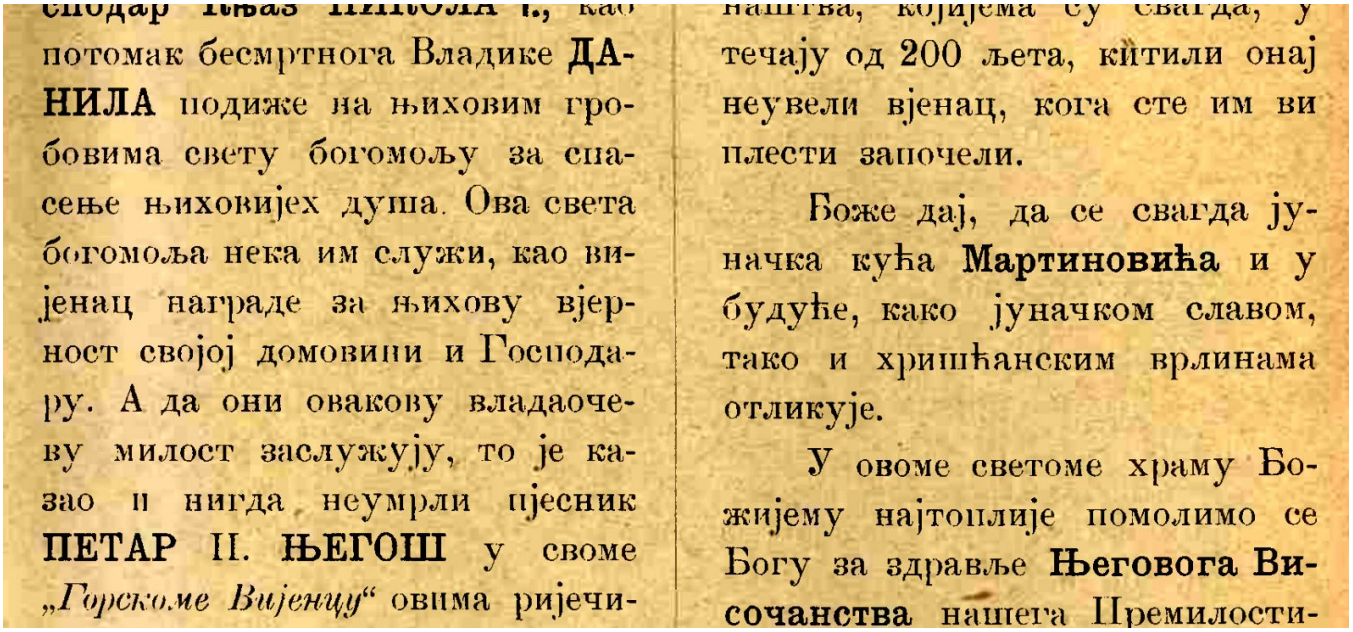

господар Књаз НИКОЛА I., као потомак бесмртнога Владике **ДАНИЛА** подиже на њиховим гробовима свету богомољу за спасење њиховијех душа. Ова света богомоља нека им служи, као вијенац награде за њихову вјерност својој домовини и Господару. А да они овакову владаочеву милост заслужују, то је казао и нигда неумрли пјесник **ПЕТАР II. ЊЕГОШ** у своме „*Горскоме Вијенцу*“ овима ријечи-

наштва, којијема су свагда, у течају од 200 љета, китили онај неувели вјенац, кога сте им ви плести започели.

Боже дај, да се свагда јуначка кућа **Мартиновића** и у будуће, како јуначком славом, тако и хришћанским врлинама отликује.

У овоме светоме храму Божијему најтоплије помолимо се Богу за здравље **Његовога Високанства** нашега Премилости-

Njihove junačke šeni pri današnjoj svečanosti u najvećoj radosti duhovno lebde u ovome svetome hramu, zato što im uzvišeni GOSPODAR KNJAZ NIKOLA I., kao potomak besmrtnoga VLADIKE DANILA, podiže na njihovim grobovima svetu bogomolju za spasenje njihovijeh duša.

Ova sveta bogomolja neka im služi kao vijenac nagrade za njihovu vjernost svojoj DOMOVINI i GOSPODARU. A da oni ovakovu Vladaočevu milost zaslužuju, to je kazao i nigda neumrli pjesnik PETAR II. NJEGOŠ u svome „Gorskome vijencu“ ovima riječima:

„Spomenik je vašega junaštva
Crna Gora i njena sloboda”.

Počivajte dakle, mirno VITEZOVI, viteške duše, koji svoje živote za DOMOVINU svoju i za GOSPODARE ne štediste, pošto uzvišeni GOSPODARI naši umiju dostojno cijeniti zasluge vaše.

U sâmijema sebi hranite uvjerenje, da su i vaši hrabri potomci od vas nasljedili odanost DOMOVINI i vjernost svojima uzvišenijema GOSPODARIMA. — Oni su i o primjeru vašemu, svagda znali, na bojnome polju ubrati pohvalne kite junaštva, kojijema su svagda, u tečaju od 200 ljeta, kitili onaj neuveli vjenac, koga ste im vi plesti započeli.

Bože daj, da se SVAGDA JUNAČKA KUĆA MARTINOVIĆA i u buduće, kako junačkom slavom, tako i hrišćanskim vrlinama otlikuje.

U ovome svetome hramu Božijemu, najtoplije pomolimo se Bogu: za zdravlje Njegovoga Visočanstva našega Premilostivoga Gospodara Knjaza NIKOLE I., da Ga preblagi Bog, dugo poživi, na polzu Svete Pravoslavne Crkve, kao i na sreću i korist zemlje i naroda Njegovoga; za zdravlje Njezinog Visočanstva uzvišene Vladarke naše Knjaginje MILENE; za zdravlje i dugi život prestolonašljednika Njegove Svjetlostii Knjaza Danila, za zdravlje Njihovih Svjetlosti Knjaževa Mirka i Petra i svega Njihovoga Vladajućeg Doma.

Blagoslov Boži neka svagda bude sa svima vama — blagočestivi Hrišćani — i s domovima vašima! Amin.

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com

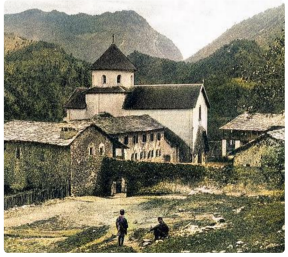

Istorija

‘Mitropolit i glava PRAVOSLAVNE CRNOGORSKE CRKVE’ u Morači (1889)

08.09.2022. 16:45

PROČITAJ JOŠ... linker

Komentari (1)

POŠALJI KOMENTAR

pomoracnkcg 16.09.2022. 19:37

Jeli iz ove knjige učio i gojko perović

5 1 Odgovori

Načertanije via Varhelji 2020-2022

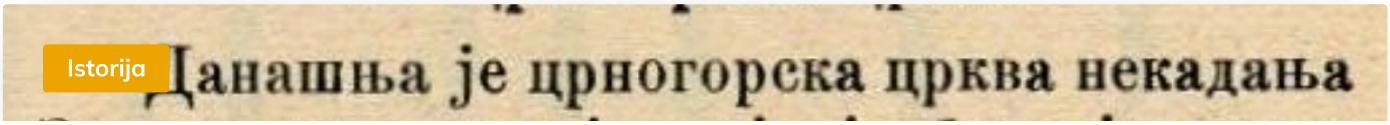

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com

Зетска митрополија, која је била једна од оних 12 епархија, које је архиепископ и просветитељ српски, Св. Сава, основао. Она је потпадала под власт Пећске Патријаршије, па кад је ову цариградски патријарх Самуило I год. 1766 укинуо, то од тога

Crnogorska crkva u srpskom sintagmatu autokefalnih crkava 1891.

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API Printed with Pdfcrowd.com